

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗШИРЕННЯ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕКСПАНСІЇ КИТАЮ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА УКРАЇНУ

Визначальною характеристикою останніх років є посилення конкурентного змагання між США та Китаєм, що, своєю чергою, значною мірою визначатиме і розвиток світової економіки.

Сьогодні лише Китай, поряд із США, може претендувати на місце у глобальному лідерстві. Довгий час він був привабливою країною для припливу ПІІ, однак, певна лібералізація капіталів, а також торговельна експансія призвели до стрімкого нарощування експорту ПІІ.

ВВП Китаю сягнув 15% глобального ВВП. В умовах поглиблення глобальної і регіональної інтеграції, виробництво комплектуючих технологічних товарів поступово поширюється на країни з нижчою вартістю робочої сили, що дозволяє втримувати конкурентні переваги.

Економічна експансія КНР пояснюється необхідністю вирішення цілого комплексу проблем, що накопичилися в Піднебесній. Зростання населення КНР і підвищення його добробуту, зменшення надбавки врожайності, перспектива виникнення дефіциту води, зміни клімату стали серйозними викликами для продовольчої безпеки країни.

Визнаний економічний лідер сучасності Китай шукає нові можливості утвердження на європейських ринках. Посилення і поглиблення економічної співпраці між країнами ЦСЄ і Китаєм може відігравати вирішальну роль у зміцненні країн. Спільні зусилля з налагодження співпраці між Китаєм та країнами ЦСЄ посилились останніми роками. У 2018 р. обсяг торгівлі між Китаєм і країнами ЦСЄ склав \$60 млрд., причому левова частка припадає саме на країни Вишеградської групи.

При цьому, частка експорту сировинних товарів зменшилася, натомість цим країнам вдалося досягти успіхів у збільшенні експорту продукції з високою доданою вартістю, насамперед у машинобудуванні.

Так, за попередніми результатами 2017 р., Китай став найбільшим іноземним інвестором у країнах ЦСЄ, збільшивши вартість своїх інвестицій в регіон, у т.ч. через злиття і поглинання, на 78%, до €7,7 млрд.

Не викликає сумніву, що країни V-4 і надалі намагатимуться розширювати присутність на китайських ринках та намагаються активізувати приплив китайських ПІІ, що покращить виробничі можливості в країнах.

Звичайно, більш помітна роль китайських інвесторів проявлятиметься і надалі, особливо з урахуванням реалізації проектів Нового шовкового шляху,

спрямованих на покращення інфраструктури у східно-європейських країнах, що є ключовими торговельними партнерами Китаю (насамперед, Польщі). Крім того, фахівцями засвідчуються значні нові можливості для малих і середніх підприємств, які зможуть бути вписані у завдання інфраструктурних проектів у країнах ЦСЄ.

Китайські інвестиції в АПК, інфраструктуру, енергетику та інші галузі України досягли \$7 млрд. Україна, у т.ч. внаслідок кризи і військової агресії, помітно скоротила вартісні показники товарообороту з Китаєм. Загалом структура торгівлі з Китаєм практично залишається «невигодною»: Україна імпортує машини та устаткування, експортує промислові товари з низьким рівнем обробки. Одним із шляхів розширення співробітництва України і Китаю може стати участь України у форматі існуючого співробітництва КНР із країнами ЦСЄ з огляду на приналежність України до цього регіону та її статусу асоційованого члена ЄС.

Кілька років тому, коли велись широкі дискусії стосовно значного потенціалу і перспектив участі України у «Новому шовковому шляху», зазначалось, що вигідне економічне положення, запровадження зони вільної торгівлі з ЄС і дешева кваліфікована робоча сила–важливі складові привернення інвестицій в Україну, насамперед, динамічних азійських (зокрема, Китаю), розширення інтеграційних можливостей і, на такій основі, прискорення економічного зростання і розвитку. На жаль, такі вигідні сценарії для України не вдалося реалізувати.

Так, зокрема, Україна неналежно підійшла до питання політики Китаю стосовно країн ЦСЄ, хоча саме цей інтеграційний напрям сьогодні виглядає досить оптимістично. Фактично Китаєм вже закріплена довгострокова стратегія посилення впливу в одному з європейських регіонів.

Зважаючи на високу економічну динаміку Китаю і сповільнення «старої Європи», вказані впливи, звичайно, посилюватимуться, водночас, означатиме підвищення вагомості країн ЦСЄ.

Наразі, відбувається формування спільної політики країн ЦСЄ до співробітництва з Китаєм. Україна і надалі ризикує залишатись поза увагою світових інвесторів. Тому найближчими завданнями є пошук можливостей і шляхів долучення України.

Іншим важливим інтеграційним проектом, до якого Україні слід долучитись, є проект розвитку Карпатського, насамперед, в частині створення і включення України до транспортної інфраструктури ЦСЄ. Економічна успішність будь-якої країни світу у найближчі два десятиріччя значною мірою залежатиме від того, наскільки країні вдасться включитись до регіональних чи глобальних ланцюгів.